

Institut de cultura: **DEBATS CULTURALS**



nova economia?

# CULTURA XXI

nova societat?



Ajuntament de Barcelona



## PRESENTACIÓ

Els nous contextos d'organització econòmica i social i el desenvolupament de les tecnologies de la informació i de la comunicació generen importants canvis en la cultura. Així ho va diagnosticar el sector cultural de Barcelona en el marc del pla estratègic que, en la línia d'“incorporar Barcelona en els fluxos de la cultura digital”, esmentava la necessitat de “facilitar el procés de digitalització i tecnificació del sector cultural, interconnectar la comunitat cultural de la ciutat, situar Barcelona en els fluxos de la nova cultura i facilitar un accés intel·ligent dels ciutadans i les ciutadanes a les noves tecnologies”. L'Institut de Cultura de Barcelona, en el marc del procés d'implantació del pla estratègic del sector cultural, i la Universitat Oberta de Catalunya, reconeguda internacionalment com a institució capdavantera en l'entorn digital, presenten el cicle de Debats culturals “Cultura XXI: nova societat?, nova economia?”. L'objectiu: reforçar la reflexió estratègica a l'entorn dels nous conceptes i els nous formats que assumeix la cultura en la societat del coneixement.

El cicle analitzarà qüestions tan cabdals com el paper central que la cultura assumeix com a vector de canvi de la societat contemporània, la configuració de nous mercats (i la transformació dels que ja hi havia) i el desenvolupament d'una nova economia centrada en la informació i el coneixement, la gestió de la propietat cultural a l'era de la digitalització, els canvis que experimenta el fet creatiu a l'era digital, els mecanismes contemporanis de producció de continguts culturals (quins agents nous sorgeixen, com es transformen les estratègies empresarials), el paper dels nous emprenedors i les transformacions dels hàbits culturals en la nova societat xarxa, per esmentar-ne potser els més rellevants. Aquest cicle també vol presentar exemples concrets de projectes que s'han posat en marxa a la nostra ciutat i difondre, en la mesura que sigui possible, les “millors pràctiques” en aquest sentit.

Es tracta, en definitiva, de ser estratègics: pensar i actuar per consolidar la nostra posició capdavantera en els continguts culturals de la nova economia i la nova societat del segle XXI.

**Ferran Mascarell i Canalda**

**Regidor de Cultura i president de l'Institut  
de Cultura de Barcelona**

## PRESENTACIÓ

El canvi és l'essència de la vida sobre la Terra. L'ésser humà, amb la intel·ligència, la capacitat creadora i la tecnologia pròpies, ha elaborat artefactes culturals i intel·lectuals que han contribuït a la complexitat real del món que l'envolta. Aquests mons culturals que l'ésser humà ha elaborat s'han orientat bàsicament a facilitar-li la vida sobre la Terra. Tota la tècnica que ha sorgit de l'aplicació de la intel·ligència humana a la satisfacció de les necessitats perseguida, sobretot, aprofundir i ampliar les seves limitades capacitats físiques, superar les seves mancances i disfuncions orgàniques o funcionals. L'objectiu ha estat fer millor o més còmode —o, simplement, poder arribar a fer— allò que li era difícil o impossible. Podríem identificar l'eina, el motor i el computador com a substituïts de la mà, el múscul i el cervell, paradigmes dels grans salts tècnics i culturals que els éssers humans han estat capaços de fer, tot ampliant les seves capacitats en els camps de l'acció, la força i la ment. Especialment en aquest darrer camp, al començament del segle XXI, les coses han canviat espectacularment.

La Universitat Oberta de Catalunya (UOC), nascuda ja plenament dins la societat del coneixement, és ella mateixa en gran manera el resultat de la revolució tecnològica i cultural, associada a l'ús intensiu de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) i a les noves formes de sociabilitat i cultura que genera. Tant és així, que la UOC ha centrat el seu interès pel que fa a la recerca en totes les activitats que giren al voltant de l'emergència i el desenvolupament d'aquesta nova societat del coneixement, molt especialment en l'àmbit social i cultural. Per aquest motiu, la iniciativa que avui es presenta, conjuntament amb l'Institut de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona, constitueix una gran oportunitat per traslladar a la nostra ciutat el debat, l'exploració, l'intent de comprensió d'un futur que ja és present, per compartir amb tots els ciutadans les preocupacions que, per la seva magnitud i rellevància, no es poden reduir al món dels especialistes, ni al de les universitats.

Sóc dels qui creuen que si ens mantenim amb la ment oberta a les enormes potencialitats dels canvis, si som capaços de posar aquests canvis al servei de les persones, podem albirar, darrere la gran expansió del saber que avui és possible, una nova era de creativitat i progrés, un nou Renaixement. Que això succeeixi depèn de nosaltres.

**Gabriel Ferraté i Pascual**

**Rector de la Universitat Oberta de Catalunya**

## **í n d e x**

10 d'abril

Cultura i societat del coneixement:  
present i perspectives de futur

17 d'abril

Els mercats culturals i el desenvolupament  
de la nova economia

24 d'abril

La propietat intel·lectual a l'era digital

8 de maig

La creació cultural:  
idees, artistes i emprenedors

15 de maig

La producció de continguts culturals (1): informació, paraula, editors

22 de maig

La producció de continguts culturals (2):  
art, patrimoni, canals de difusió

29 de maig

Els hàbits culturals en la nova societat

**Cultura i societat del coneixement: present i perspectives de futur**

Dimecres 10 d'abril de 2002, a les 19.00 h

Quin paper té la cultura com a vector de canvi cap a la societat del coneixement? Quina interacció hi ha entre cultura i desenvolupament de la nova economia? Quins agents de dimensió mediàtica estructuren la nova societat? Com condicionen les noves tecnologies de la informació i la comunicació aquesta nova societat del coneixement?

Presentació del cicle "Cultura XXI: nova societat?, nova economia?"

**Ferran Mascarell.** Regidor de Cultura i president de l'Institut de Cultura de Barcelona.

**Manuel Castells.** Professor de la Universitat Oberta de Catalunya.

**Antoni Muntadas.** Artista, investiga temes de la cultura dels mass-media i digital; actualment, professor visitant del Massachusetts Institute of Technology (MIT), Boston.

Moderador: **Joan Fuster.** Vicerector de la Universitat Oberta de Catalunya.

---

**Els mercats culturals i el desenvolupament de la nova economia**

Dimecres 17 d'abril de 2002, a les 19.00 h

Què volem dir quan parlem de "nova economia"? Com s'han desenvolupat les empreses culturals com ara Amazon a Internet? Quines són les estratègies dels agents que lideren aquests nous mercats? Com responen les institucions culturals clàssiques a la configuració dels mercats digitals (museus, editorials, teatres, etc.)? Quins productes i serveis culturals s'hi desenvolupen? Quins es desenvoluparan en un futur immediat? Com coexistiran els nous mercats amb els mercats tradicionals?

**Santiago de Torres.** Director general d'Ifigenia, S. A.

**Pau Rausell.** Economista, professor de la Universitat de València.

Moderador: **Xavier Cubeles.** Soci de BCF Consultors i professor d'economia de l'audiovisual de la Universitat Pompeu Fabra.

### **La propietat intel·lectual a l'era digital**

Dimecres 24 d'abril de 2002, a les 19.00 h

Quins models hi ha de protecció de la propietat intel·lectual a l'era digital? Qui serà el titular dels drets de propietat intel·lectual, les empreses o els autors? Té sentit parlar de propietat intel·lectual a l'era digital? Qui legisla actualment sobre la propietat intel·lectual? I com es dona resposta a la internacionalització dels mercats?

**José Neri.** Director general de la Sociedad Digital de Autores y Editores (SDAE).

**Marià Capella.** Advocat, director de Programes de Propietat Intel·lectual de l'Institut d'Educació Contínua (IDEC) de la Universitat Pompeu Fabra.

**Raquel Xalabarder.** Professora de la Universitat Oberta de Catalunya.

Moderador: **Joan Fuster.** Vicerector de la Universitat Oberta de Catalunya.

---

### **La creació cultural: idees, artistes i emprenedors**

Dimecres 8 de maig de 2002, a les 19.00 h

Som a les portes de la "invenció" de nous gèneres de creació artística? De quina manera canvien els sectors culturals tradicionals? En quines condicions s'afavoreix la creació de noves formes de manifestació artística i cultural? Quina importància tenen les audiències i els consumidors en la valoració d'aquests productes? Com es produeix el pas de la creació a la producció?

**Xavier Berenguer.** Professor de l'Institut Universitari de l'Audiovisual de la Universitat Pompeu Fabra, assessor de la Universitat Oberta de Catalunya i realitzador de produccions interactives.

**Sergi Jordà.** Músic i creador informàtic, professor de la Universitat Pompeu Fabra.

**Toni Matas.** Editor de Barcelona Multimedia.

Moderador: **Xavier Cubeles.** Soci de BCF Consultors i professor d'economia de l'audiovisual de la Universitat Pompeu Fabra.

**La producció de continguts culturals (1): informació, paraula, editors**

Dimecres 15 de maig de 2002, a les 19.00 h

L'excés d'informació genera pobresa d'atenció? Quines transformacions experimenten actualment les empreses editorials? Quines són les estratègies dels conglomerats mediàtics com a mediadors entre l'oferta cultural i els ciutadans? Quin és el paper de les biblioteques a la societat de la informació?

**Ernest Abadal.** Professor de la Facultat de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona.

**Vicent Partal.** Director de VilaWeb.

**Jaume Subirana.** Poeta, professor de la Universitat Oberta de Catalunya i director de Lletra.com.

Moderador: **Joan Fuster.** Vicerector de la Universitat Oberta de Catalunya.

---

**La producció de continguts culturals (2): art, patrimoni, canals de difusió**

Dimecres 22 de maig de 2002, a les 19.00 h

De quina manera es pot aconseguir el màxim aprofitament de les tecnologies digitals per difondre el patrimoni cultural? Cap a on s'orientarà la demanda de producció d'obres artístiques en els nous formats digitals? Quines transformacions experimenten els centres d'art, els museus i els teatres per respondre a la nova societat del coneixement, especialment en el vessant digital? Com es conserva l'edició i la producció digital com a patrimoni cultural?

**Claudia Gianetti.** Teòrica i especialista en media art. Directora del MECAD (Media Centre d'Art i Disseny).

**Glòria Munilla.** Professora de la Universitat Oberta de Catalunya.

**Artur Serra.** Professor de la Universitat Politècnica de Catalunya.

Moderador: **Xavier Cubeles.** Soci de BCF Consultors i professor d'economia de l'audiovisual de la Universitat Pompeu Fabra.

**Els hàbits culturals en la nova societat**

Dimecres 29 de maig de 2002, a les 19.00 h

¿Ens trobem en un moment de transformació de les pràctiques i els usos culturals dels ciutadans en la seva vida quotidiana? Quines noves formes d'aprenentatge, lleure i creació cultural es desenvoluparan en el futur? Quin impacte tindran aquestes noves pràctiques i usos culturals sobre les "tradicionals" com ara la lectura, la visita a centres patrimonials o l'assistència a espectacles en directe?

**Gabriel Ferraté.** Rector de la Universitat Oberta de Catalunya.

**Salvador Giner.** Sociòleg, professor de la Universitat de Barcelona.

Moderador: **Ferran Mascarell.** Regidor de Cultura i president de l'Institut de Cultura de Barcelona.



BTV ofereix el cicle dins de la seva programació nocturna "Fora d'hores".

Emissió els dimarts següents de cada debat a les 00.30 h.

#### Documentació

Els documents de cada sessió estaran disponibles a:

[www.uoc.edu/culturaxxi](http://www.uoc.edu/culturaxxi)

[www.bcn.es/icub/accentcultura](http://www.bcn.es/icub/accentcultura)

#### Coordinació

Xavier Cubeles

(soci de BCF Consultors i professor d'economia de l'audiovisual de la Universitat Pompeu Fabra)

Joan Fuster

(vicerector de la Universitat Oberta de Catalunya)

Jordi Martí

(director gerent de l'Institut de Cultura de Barcelona)

#### Lloc i dates

Espai 4. Palau de la Virreina

La Rambla, 99

08002 Barcelona

Dimecres 10, 17 i 24 d'abril,  
i 8, 15, 22 i 29 de maig de 2002, a les 19 h

#### Entrada lliure

Aforament limitat

#### Informació

Telèfon 93 301 77 75

[www.bcn.es/cultura](http://www.bcn.es/cultura)

[www.uoc.edu/culturaxxi](http://www.uoc.edu/culturaxxi)